

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Валери Денев Тодоров, Академия на МВР,
професионално направление 3.2 „Психология“
във връзка с процедура за придобиване на научната степен „доктор“ по професионално
направление 3.2 „Психология“, с кандидат Гергана Илиева Кузмова-Панева,
тема на дисертационния труд „Взимане на решения при негативни емоционални
състояния и заплахата от изпадане от група“, оригинално заглавие на английски език:
Decision-making under negative affect and the treat of being out of a group

Становището е възложено съгласно протокол № 1 от заседанието на научно жури, назначено със заповед № 3 РК-230/17.07.2019 г. на ректора на Нов български университет. За изготвянето му бяха предоставени изискваните съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) документи, в това число копие на дисертационния труд и автореферат на английски език. От предоставените документи е видно, че докторантката Гергана Илиева Кузмова-Панева е преминала успешно през предходните етапи на процедурата за придобиване на ОНС „доктор“ и отговаря на условията за допускане до защита.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Дисертацията е посветена на изследването на взаимовръзката между социалното изключване (остракизъм) и субективните преживявания и вземането на решения, които са били социално изключени, като основната хипотеза е, че социалното изключване ще подтикне хората към сътрудничество. Темата е значима и интересна както от научна, така и от научно-приложна гледна. По-доброто разбиране на феномена на социалното изключване и неговите последствия има отношение към решаването на реални проблеми като изграждането на хармонични и продуктивни общности и екипи. Разбирането на емоциите, вземането на решения и поведението на лица, които са били подложени на социално изключване, би могло да даде идеи и насоки за това как да им бъде оказвана

адекватна подкрепа и как могат да бъдат преодолените евентуалните негативни последици от него. В това отношение работата може да се разглежда като част от направление в психологията, което повече от петдесет години не губи своята актуалност.

Подходът на авторката към проблема е оригинален и напуска традиционните рамки на социалната психология, като е възприета подчертано изразена когнитивистка перспектива.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Текстът на дисертацията е ясно и последователно структуриран, като изследователските цели, задачи и хипотези са ясно формулирани и смислово и логически обвързани с формулираните в уводната част идеи и направения литературен обзор. Литературният обзор изглежда изчерпателен и достатъчно подробен от гледна точка на формулираните цели и хипотези и цялостната теоретична и методологична насоченост на работата.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставените цели и задачи на дисертационния труд

Формулираната основна хипотеза и изведените допълнителни хипотези са проверени чрез четири експеримента, като целите на последващите експерименти и формулираните допълнителни хипотези логически следват резултатите от предходните и отразяват еволюцията на идеите и познанията на кандидатката. Интерпретациите на резултатите и начинът на формулиране на допълнителни хипотези според мен илюстрират продължителни, автентични, последователни и интензивни изследователски усилия. При анализа на данните е използван широк спектър от удачно подбрани и правилно използвани математико-статистически методи, като резултатите са представени в съответствие със съвременните изисквания.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Като основни научни приноси на дисертационния труд могат да бъдат изтъкнати получените резултати при опита да се операционализира социалното изключване чрез игрово симулиране на социално взаимодействие; изследването на влиянието на негативния афект върху вземането на решения при социални дилеми; изследването на ефекта на личностовата променлива насоченост към действие (action orientation) върху процеса на вземане на решение при негативен афект. В процеса на разработване на дисертацията са конструирани оригинални експерименти с използването на иновативни компютърни симулации чрез играта „Сайбърбол“ (Cyberball game) и играта „Дилема на затворника“ (Prisoner Dilemma Game), интегрирането и провеждането на експериментите

в онлайн среда. За нуждите на изследването са преведени на български въпросници и са разработени методи, които могат да бъдат използвани и в други изследвания.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

По дисертационния труд са представени пет публикации, които съответстват на изискванията за обем, качество и тематична насоченост.

6. Мнения, препоръки и бележки.

Като цяло дисертацията впечатлява със задълбочеността на подхода към изследвания проблем, вниманието към детайла и способността да се вложат значителни усилия за продължителен период от време.

При интерпретирането на резултатите авторката сама поставя въпроса за това доколко е избран удачен подход за манипулиране на независимата променлива в случая „остракизъм“, като предлага и възможни отговори. Според мен използването на специално модифицирана версия на играта Сайбърбол с тази цел и в този контекст е интересна и оригинална идея и резултатите са полезни от методологична гледна точка. Бих определил подобно „свърхкогнитивизиране“ на експеримента по-скоро като преимущество и принос на дисертацията. Класическите подходи за експериментално манипулиране на социалното изключване се възприемат като добре документирани, а прилагането на много тях е свързано със сериозни етични възражения.

В заключение може да се обобщи, че от гледна точка на цялостното планиране на изследователската стратегия, използването на методите и анализът и интерпретацията дисертацията надхвърля средното ниво на работите от този тип, които сме виждали през последните години.

7. Заключение

Представеният дисертационен труд формира у мен убеждението, че Гергана Илиева Кузмова-Панева, притежава изискваните за присъждане на образователна и научна степен доктор знания, изследователски умения и способности за независимо, оригинално и творческо осмисляне на значим научен и научно-приложен проблем. Считаю, че трудът отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Наредбата за развитие на академичния състав на НБУ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Поради това, изразявам положителна оценка за предоставената за становище дисертация на тема „Взимане на решения при негативни емоционални състояния и заплахата от изпадане от група“ (Decision-making under negative affect and the treat of being

out of a group) и предлагам на уважаемите членове на научното жури на Гургана Илиева Кузмова-Панева да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование “3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление „3.2. Психология“.

06.10.2019 г.

доц. д-р Валери Тодоров